

(Фонд „Слободан Јовановић“, 06.10.2009)

У закључцима са Самита НАТО-а из априла 2009. године подржава се опредељење српске Владе да Србија постане чланица НАТО-а, а после посете америчког потпредседника Џозефа Бајдена, део актуелне власти у медијима све више подстиче кампању за укључење Србије у НАТО. Како тумачите такво опредељење дела Владе?

Миле Савић: Подршка „евроатланском” опредељењу садашње владе могла се чути и пре и после тог самита од више званичника из земаља које чине ту војну организацију, као и од самих званичника НАТО-а. Она сведочи да садашња власт у Србији изван очију јавности води преговоре о укључењу у НАТО. Како би иначе могла да се даје подршка нечему за што нико није исказао вољу! Поред тога, она потврђује да садашња власт не стоји ни иза резолуције Народне скупштине о војној неутралности Србије, за коју се и сама изјаснила. То најбоље показују изјаве највиших званичника актуелне власти, посебно министра војске, да је Србији место у НАТО-у.

За озбиљну и стварно демократску власт било би незамисливо да највиши званичници, укључујући и министре, омаловажавају акте скупштине. Произлази да они имају мање одговорност према сопственој скупштини и вољи народа него према званичницима НАТО-а. По поступцима садашње Владе види се да је она резолуцију о војној неутралности прихватила под унутрашњим политичким притиском, и то само привремено и неискрено. Сада, када нема тог директног притиска од коалиционих партнера, спремност да се прикључи НАТО-у Влада показује отворено.

НАТО-ва подршка том опредељењу представља, такође, додатни спољашњи притисак, који се не односе само на постојећу власт него и на целокупну јавност. То врло упечатљиво потврђују и колумне неких амбасадора НАТО земаља у водећим националним новинама, што би за сваку земљу која држи до елементарног достојанства било несхватљиво. Све то даје основа за претпоставку да се садашња Влада без обавештавања домаће јавности обавезала на кораке који воде укључењу у НАТО, на основу чега се, логично, може сумњати у то да она води самосталну државну и националну политику.

Заборавља се да опредељење актуелне Владе ипак није и опредељење државе и народа. Међутим, у зависности од тога до које мере се постојећа Влада обавезала према НАТО-у зависиће и јачина притисака који ће се тек вршити на нашу јавност да би се у једном тренутку опредељење јавности приближило Владином опредељењу за НАТО.

Имајући у виду скорију историју односа НАТО-а и Србије, као и чињеницу да је Народна скупштина Србије усвојила резолуцију којом проглашава војну неутралност земље, ко би по Вашем мишљењу требало да одлучује о процесу прикључивања Србије НАТО-у: Влада Србије, Скупштина Србије или грађани Србије на референдуму, и да ли може бити легитимна одлука коју не би донео народ на референдуму?

Савић: С обзиром на резолуцију Народне скупштине о неутралности, јасно је да би одлука о приступању НАТО-у без референдума била и нелегитимна и нелегална. Међутим, када се има на уму однос НАТО-а према Србији требало би да питање самог референдума буде сувишно. Наиме, рат НАТО-а против СРЈ, односно Србије, представља агресију, неправедан и освајачки рат. С обзиром на то да нас је НАТО напао противно међународном праву, без одлуке СБ УН и, чак, без одлуке било ког сопственог званичног тела, он је по међународном праву извршио ратни злочин. Имајући у виду да су чланице НАТО-а директно учествовале у разбијању Југославије, може се говорити и о злочину против мира. НАТО би за то требало да одговара пред међународним судом. Због непријатељског односа према Србији, до коначне одлуке таквог суда, Србија као озбиљна држава не би требало ни да поставља питање приближавања НАТО-у.

Поред људских, посебно цивилних жртава, материјалне, културне и цивилизацијске штете, непријатељски однос НАТО-а показује се и у рушењу државног суверенитета и територијалног интегритета земље заузимањем Косова и Метохије. Данас се део Србије налази под окупацијом НАТО-а, а та окупација покушава се прикрити признањем независности тзв. државе Косово. У таквим околностим, ниједна озбиљна држава нити народ који имају имало самопоштовања не би поставили на дневни ред прикључење агресорској војној алијанси.

Односи између НАТО-а и Србије требало би да се развијају у складу са тиме како се решавају питања везана за агресију, успостављање државног суверенитета на целој територији и ратну одштету. Захтев да се Србија укључи у НАТО не значи ништо друго него позив да НАТО заузме целу Србију. Тиме би Србија, коначно, сама оправдала

агресију, признала отцепљење Косова и Метохије и прихватила криминализацију сопствене одбране. С обзиром на то да постоји реална опасност да се земља веже за НАТО без увида јавности, потписивањем појединачних споразума и стављањем народа пред свршен чин, неопходан је што пре одговор јавности на референдуму како би се избегло да се воља постојеће власти наметне као воља државе и народа.

Заговорници прикључивања Србије НАТО-у у прилог свог опредељења наводе да би чланство у НАТО-у имало и огромну економску корист по Србију. С друге стране, по НАТО-стандардима издвајања за војску из националног буџета би морала значајно да се увећају. Како Ви тумачите економске ефекте могућег укључивања Србије у НАТО?

Савић: Осим што наводну економску корист од учлањења у НАТО употребљавају као пропагандну паролу ни сами заговорници укључења у НАТО још увек нису понудили никаву аргументацију за то, јер и сами знају да је то неистина. Да није тако, већ би изашли са аргументима. Но, чак, и када би постојале назнаке за такву корист Србија не би требало да уђе у НАТО, јер су штета коју је НАТО нанео Србији као држави и будуће дугорочне штете од учешћа у НАТО интервенцијама неупоредиво веће.

НАТО је војна организација која води ратове по свету, а ратови су рушилачки и коштају. Додуше, велике силе воде и освајачне ратове да би за себе обезбедиле енергентске и сировинске ресурсе и тржишта. Можда присталице НАТО-а мисле да ћемо учлањењем и ми учествовати у деоби ратног плена и на тај начин остварити економску корист. Мало ко здраве памети може поверовати да ће Србији то припасти. Када би неким чудом било и то могућно, био би то крајње неморалан аргумент, јер подразумева да се под примамљивом фразом «економске користи» крије сасвим вулгаран мотив - учешће у деоби ратног плена у заузетим земаљама. При томе, присталице НАТО-а не рачунају да ће баш они учествовати у НАТО-вим ратним операцијама, извршиоци треба буду други а они очекују само «бенефите».

Прикључење НАТО-у створило би обавезу Србији да се додатно војно ангажује у кризним регионима широм света. Узевши у обзир обавезе које би створило приступање НАТО-у и безбедносне претње са којима се Србија суочава, да ли би чланство Србије у НАТО-у повећало безбедност Србије?

Савић: Занимљиво је како сами савезници НАТО-а у земљи оправдавају улазак у НАТО.

Референдум пре “Свршеног чина”

Пише: Миле Савић

понедељак, 12 октобар 2009 14:15

Најјачи аргумент јесте да Србија не сме бити острво у НАТО-у. Тиме се, међутим, каже и више него што би се хтелo. Наиме, такав суд почива на претпоставци да је опасно бити окружен НАТО-ом. Зашто би било опасно ако је НАТО заиста хуманитарна организација?! Чак би било добро, јер би Србија имала сигуран безбедносни прстен. Међутим, и они сами сумњају у хуманитарну мисију НАТО-а, тако да се тај аргумент своди, у ствари, на следеће: треба се укључити у НАТО да би се приклонили и покорили сили. То није ништа друго него израз поданичког менталитета који се прикрива помодним политичким речником.

НАТО заиста почива на сили и демонстрацији силе. Но када је тако, онда се мора прихватити и следећи корак - сила тежи да се неограничено шири, тј. да покорава друге. То важи и за НАТО. Ратови које он води, у најмању руку, нису ништа мање брутални од било којих других ратова, нити су само праведни и „хуманитарни”. Напротив. То смо осетили и на сопственој кожи. Таква глобална сила, која тежи да се постави чак изнад самог СБ УН, изазива и глобални отпор. Глобални, неправедни и освајачки ратови не повећавају ничију безбедност већ је угрожавају свачију. Учешћем у ратовима које НАТО води вишеструко би се повећале и претње по безбедност Србије, јер ће постати могућа мета свих противника агресивне политике НАТО-а. Уласком у НАТО Србија неће стећи више пријатеља, него ће изгубити и оне које сада има, јер би се сврстала у противнике својих пријатеља.

Заговорници укључивања Србије у НАТО често наводе да би чланство у НАТО-у повећало свеукупне па и демократске потенцијале Србије. Како тумачите овакво повезивање чланства у једној војној организацији са развојем демократских потенцијала друштва и које би по Вашем мишљењу биле друге штете или користи од чланства, односно одбијања чланства у НАТО-у?

Савић: Уласком у НАТО Србија неће нити учврстити деократију нити повећати слободу својих грађана, него ће се потчинити недемократском диктату америчких глобалних интереса, и у спољно-политичком и у унутрашње-политичком погледу. Да је НАТО-у стало до демократије, не би се противио референдуму у земљама на које жели да се прошири. Не може се назвати демократијом инсталисање марионетских власти и подстицање поданичког менталитета у земљама које су заузеле. Демократски потенцијали негују се самопоштовањем и одрбаном достојанства државе и народа, а НАТО је против Србије водио неправедан рат и непосредно учествовао у отцепљењу дела њене територију, противно међународном праву признао независност тог дела и још увек га држи под својом контролом.

Референдум пре “Свршеног чина”

Пише: Миле Савић

понедељак, 12 октобар 2009 14:15

Србија од уласка у НАТО неће имати никакве користи, али ће имати много штете, јер се НАТО не шири због добробити Србије, него због својих геостратешких интереса. Последица укључења у највећу војну организацију на свету не може бити пацификација него милитаризација друштва. Да је НАТО-у стало до напретка Србије не би је безобзирно бомбардовао и уништавао. Доласком НАТО-а, Србија неће бити богатија, него сиромашнија, јер ће морати да плаћа своје чланство у НАТО-у - и екомски и људским животима. НАТО не долази да усрећи Србију, него да располаже њеном територијом и животима наших војника.

У кампањи за прикључење Србије НАТО-у наводи се и то да је Србија, односно СФРЈ, тајним споразумом Јосипа Броза већ била везана за ову војну организацију и да приступање НАТО-у, наводно, представља континуитет у војно-безбедносној политици Србије. Како гледате на ово позивање на «логику тајних споразума» и да ли оно представља опасност по демократски поредак у Србији?

Савић: Тај «титоистички дух континуитета» видљив је и у другим сферама друштва па не изненађује што се појављује и у овој. Није, дакле, реч о некој случајној и издвојеној појави, него о питању ширег менталног склопа и политичког понашања. Када је реч о војно-безбедносној политици, ни сами званичници Србије које се залажу за учлањење у НАТО не крију да се воде тајни разговори. Реална је опасност да се скривено од очију јавности потписују и да ће се потписивати појединачни споразуми који ће стварати обавезе Србије према НАТО-у. Тако би се Србија у првом кораку фактички везала за НАТО, да би се у другом та везаност и формализовала.

Нескривено опредељење садашње власти за НАТО даје довољно основа да се претпостави како би она у неком тренутку могла потписати чвршћи и општији споразум са том војном алијансом, који би затим могао да се тумачи као да има статус међународног уговора. С обзиром да наш Устав не пружа могућност да се грађани на референдуму изјашњавају о међународним уговорима, Србија би, не по својој демократској вољи него по жељи садашње власти, могла да се нађе у НАТО-у. Тако би и вук био сит и овце на броју. Због те опасности потребно је што пре расписати референдум да би се спречила логика «свршеног чина».

Да ли у војно-безбедносној области за Србију постоји реална и изводљива алтернатива НАТО-у и како у том светлу гледате на војну неутралност Србије?

Референдум пре “Свршеног чина”

Пише: Миле Савић

понедељак, 12 октобар 2009 14:15

Савић: Алтернатива увек постоји. Инсистирање на томе да НАТО нема алтернативу није ништа друго до још један облик притиска да се у нашој јавности произведе осећај безнађа како би се лакше потчинио диктату НАТО-вих интереса и његових присталица у земљи. Онај ко не види алтернативе не би ни требало да се бави тако озбиљном делатношћу као што је политика. Многе земље нису чланице НАТО-а нити ће икада бити па ипак опстају и напредују брже и од самих чланица те алијансе. Ако алтернатива постоји, чак, и за земље из евроатланског круга, зашто не би постојала и за Србију! Ако у друштву нема политичких алтернатива, последица је диктатура, и још горе - тоталитаризам.

Међутим, у односу на НАТО Србија има алтернативу, и то бољу од чланства у њему. То је активна војна неутралност, која не искључује сарадњу са свим значајним безбедоносним чиниоцима у свету у складу са својим државним и националним интересима. Пошто заштита државних и националних интереса подразумева заштиту од агресије, безбедносна политика земље не може да се сведе на колаборацију са агресором. То би је потпуно обесмислило. Пошто сарадња није колаборација, идеја активне војне неутралности искључује и колаборацију у односу на НАТО.

Активну војну неутралност треба развити као стратешко опредељење земље. Међутим, већ сада актуелна власт релативизује значај резолуције о војној неутралности који је усвојила Народна скупштина истичући да је та резолуција усвојена пре доношења нове безбедносне стратегије. Није искључено да ће управо поништавање резолуције о војној неутралности бити један од елемената стратегије који припрема садашња Влада са циљем да се створе претпоставке за стратешки заокрет према укључењу у НАТО. То је још један важан разлог да се што пре распише референдум о уласку у НАТО.

Аутор је филозоф и професор Учитељског факултета у Београду